

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija
Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius
El. p. kanc@eimin.lt

2020 m. balandžio 28 d.
Vilnius
Nr.20428-1

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija
Gedimino pr. 11, LT-01103 Vilnius
El. p. LRVkanceliarija@lr.lt

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IŠVADOS DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS LAISVŲJŲ EKONOMINIŲ ZONŲ PAGRINDŲ ĮSTATYMO NR. I-976 8
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-4636(2)**

Lietuvos Respublikos laisvųjų ekonominių zonų asociacija (toliau – **Asociacija**) vienijanti 7 Lietuvoje veikiančių laisvųjų ekonominių zonų (toliau – **LEZ**) valdytojus, buvo informuota apie Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos (toliau – **EIM**) parengtą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatymo Nr. I-976 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4636(2)“ projektą (toliau – **Nutarimo projektas**).

Asociacijai susipažinus su EIM lydraščio ir Nutarimo projekto turiniu, matyti, kad buvo nepagrįstai sukritikuotas parengtas Lietuvos Respublikos laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatymo (toliau – **LEZ pagrindų įstatymas**) Nr. I-976 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-4636(2) (toliau – **Įstatymo projektas**) ir vienareikšmiškai nutarta jam nepritari.

Esame įsitikinę, kad Įstatymo projektas buvo sukritikuotas išsamiai neįsigilinus į juo norimus pasiekti tikslus, LEZ teritorijų iššūkius, poreikius ir praktinę situaciją. Įstatymo projektu norimi pakeisti LEZ pagrindų įstatymo 8 ir 21 str. reikalauja korekcijų ir suderinimo su pasikeitusiomis rinkos, verslo ir LEZ valdymo aplinkybėmis. Įstatymo projektas buvo derintas su Asociacija, tačiau, jeigu būtų poreikis jį koreguoti, tikslinti, esame ir buvome pasirengę dėl to nedelsiant ir išsamiai diskutuoti. Deja, bet Asociacija nebuvo informuota apie planuojamą EIM poziciją Įstatymo projekto atžvilgiu, Asociacijai nebuvo suteikta galimybė pakomentuoti, diskutuoti ir išsakyti savo nuomonę, nors tai yra tiesiogiai LEZ ir jų operatorių veiklą liečiantis klausimas.

Lietuvoje LEZ veikia nuo 2002 metų. Per 18 veiklos metų visuose Lietuvos LEZ veikiantys investuotojai jau investavo 1,5 milijardo eurų ir sukūrė virš 7000 darbo vietų. LEZ turi itin didelę reikšmę regionų, tokių kaip Akmenė, Marijampolė, Kėdainiai, vystymuisi, emigracijos mažinimui, darbo vietų kūrimui. Vadovaudamiesi tame tarpe ir Pasaulio laisvųjų ekonominių zonų asociacijos rekomendacijomis, Lietuvos LEZ'ai intensyviai dirba pasitikdami pramonės 4.0 išūkius, kurdami aplinką, kuri tinkama ne tik pigios darbo jėgos ieškantiems, bet ir naujos kartos technologinėms įmonėms.

Norime pastebėti, kad dėl Įstatymo projekte numatomo LEZ pagrindų įstatymo 8 str. keitimo buvome inicijavę susitikimą ir diskusiją su EIM, Aplinkos ministerijos ir VšĮ Investuok Lietuvoje atstovais. Susitikimo metu visi, įskaitant ir Aplinkos ministeriją, aiškiai pritarė, kad esama, daugiau nei 20 metų nekeista LEZ pagrindų įstatymo 8 str. formuluočių, yra pasenusi, ydinga ir reikalauja pakeičių. Netgi

buvo išsakyta, kad ji tikrai nebeatspindi esamų rinkos, verslo ir technologinių realijų, ji neteisinga ir nedelsiant tobulintina. Todėl, mums itin nustebino tiek EIM, tiek Aplinkos ministerijos pozicija be jokių pasiūlymų nepritari ir atmesti siūlomą LEZ pagrindų įstatymo 8 str. pakeitimo siūlymą.

Sutinkame, kad galbūt reikėtų ir tikrai galima jį tobulinti, todėl esame pasirengę dėl to diskutuoti. Tačiau, nesuprantama, kodėl siekiama palikti bene 25 metus galiojančią formulotę, kuri nebetinka šiuolaikiniam verslui, LEZ plėtrai, technologiniams pokyčiams keliamų reikalavimų. Primename, kad pagal esamą LEZ pagrindų įstatymo 8 str. formulotę, „pavojinga medžiaga“, kurios netgi laikymas yra draudžiamas LEZ, yra dažnai ir įpramonėje ir jo gamybiniuose procesuose naudojamos medžiagos. Kaip ne kartą pabrėžėme, priėmus naują PAV įstatymo redakciją ir paliekant esamą LEZ PĮ įstatymo redakciją yra Lietuvos LEZ praktiškai tampa negalimi net ir baldų, kai kurie maisto pramonės, energijos šaltinių, kiti gamybiniai investiciniai projektai, bei esamų plėtra.

Po 1996 metų (kuomet buvo priimta ir iki šiol galioja norima keisti LEZ pagrindų įstatymo 8 str. nuostata), buvo priimti nauji ir tobulesni tiek nacionaliniai, tiek Europos Sąjungos teisės aktai, kurie sudaro sąlygas įsitikinti planuojamos ūkinės veiklos, taršos ir gamybinių procesų saugumu. Be to, šių procesu metu galima pareikalauti, kad planuojamos veiklos vykdytojas pritaikytų tokias priemones, kad saugumas būtų užtikrintas, grėsmė sumažinta. Galų gale, atliktus visas poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai vertinimo procedūras galima nutarti, kad tokia veikla LEZ negalima, nes nėra užtikrinamas pakankamas saugumas. Tačiau, visa tai reglamentuoja atskiri, konkretūs ir specialią funkciją turintys teisės aktai. Tuo tarpu juos įgyvendina specialias žinias turintys specialistai, ekspertai bei vertintojai. PAV ar kitame panašiam procese visuomet dalyvauja visuomenė, ekspertai, institucijos, todėl jų visuomenės dalyvavimas ir Nutarimo projekte minimos Orhuso konvencijos 8 str. reikalavimų išlaikymas yra absoliučiai užtikrinamas. Jokiu būdu negalima teigti, kas Įstatymo projekto keitimas pažeidžia Orhuso konvenciją.

Nutarimo projekte nurodoma, kad Įstatymo projektu pakeitus LEZ pagrindų įstatymo 8 str. bus sukurtas dubliavimas su PAV įstatymu. Jeigu iš tiesų manoma, kad Įstatymo projekto formulotės tobulintinos ar tikslintinos, manome, kad institucijų pareiga inicijuoti dėl to diskusijas, nes Asociacija nuolat aktyviai dalyvauja visuose su LEZ susijusių klausimų svarstymuose, visuomet yra atvira pasiūlymams ir LEZ operatorių atstovai nuolat prieinami. Tačiau, Asociacija negavo jokios informacijos, paklausimo ar kvietimo šio klausimo aptarimui

Primename, kad atliekų perdirbimas ir žiedinė ekonomika yra itin aktualus ir globaliai skatintinas procesas, kuris prisideda prie aplinkosaugos gerinimo ir taršos mažinimo. Taigi, nors kai kurios veiklos yra susijusios su teoriškai pavojingų atliekų perdirbimu, tačiau būtent tuo yra siekiama užtikrinti ir prisidėti prie mažesnės taršos. Kaip minėjome, tam yra atskiri ir specialūs PAV procesai, o LEZ pagrindų įstatymas to neturi nepagrįstai riboti.

Kalbant apie Įstatymo projekte numatytą LEZ pagrindų įstatymo 21 str. keitimą, pastebime, jog Nutarimo projekte ir Seimo Teisės departamento išvadoje egzistuoja nevisiškai teisingas normos interpretavimas. Atrodo, kad kai kuriais argumentais kritikuojama šiuo metu galiojanti ir netgi nekeičiama LEZ pagrindų įstatymo 21 str. 2 p. dalis. Pažymime, kad LEZ pagrindų įstatymo 21 str. 2 p. pirmasis sakiny yra šiuo metu galiojančioje įstatymo redakcijoje ir jis nėra keičiamas. Todėl, visi teiginiai, susiję su valstybei ir (ar) savivaldybei priklausančio turto galimu perdavimu kitiems asmenims yra neaktualūs ir nesusiję su Įstatymo projektu.

Suprantama, kad LEZ esanti infrastruktūra (keliai, gatvės, vandentiekio, nuotekų tinklai) gali būti perduoti tik tiems asmenims, kurie vykdo su tokia infrastruktūra susijusią veiką ir teikia viešąsias paslaugas. Jokiu būdu tai nebūtų perduodama, pavyzdžiui, švietimo ar sveikatos priežiūros viešąsias paslaugas teikiančioms įstaigoms. Atsižvelgiant į tai, kad savivaldybių lygmenyje egzistuoja skirtingos viešųjų paslaugų (vandentiekio, nuotekų tvarkymo, gatvių priežiūros) teikimo praktikos, Įstatymo projektu buvo siekiama palikti veiksmų laisvę savivaldos institucijoms spręsti, kas – savivaldybė ar jos kontroliuojamos vandentiekio ar kelių priežiūros įmonės – perimtų infrastruktūrą savo nuosavybėn ir priežiūron.

Jeigu, pateikiama LEZ pagrindų įstatymo 21 str. 2 d. pakeitimo formuluotė tikslinga, Asociacija yra pasirengusi dėl to diskutuoti ir ieškoti tinkamesnės ir priimtinesnės formuluotės. Savaime suprantama, kad infrastruktūra būtų perduodama neatlygintinai ir už tai jokių atvejų nereikėtų papildomai atlyginti.

Manome, kad Įstatymo projekto siūloma pakeisti LEZ pagrindų įstatymo 21 str. 2 d. gali būti keičiama taip:

„2. Zonoje esantys infrastruktūros objektai zonos valdymo bendrovės prašymu yra neatlygintinai perduodami valstybės (savivaldybės) ar atitinkamas viešąsias paslaugas teikiančių įmonių nuosavybei. Statiniai ir infrastruktūros objektai, esantys valstybės (savivaldybės) nuosavybe, gali būti išnuomoti arba parduoti zonos valdymo bendrovei.“

arba

„2. Zonoje esantys infrastruktūros objektai zonos valdymo bendrovės prašymu yra neatlygintinai perduodami savivaldybės nuosavybei. Statiniai ir infrastruktūros objektai, esantys valstybės (savivaldybės) nuosavybe, gali būti išnuomoti arba parduoti zonos valdymo bendrovei.“

Asociacijos nariai yra pasirengę aptarti tiek aukščiau nurodytus, tiek kitus aktualius klausimus. Mielai prašome susisiekti su Asociacijos prezidentu Giedriumi Valucku (mob.: 8 655 08 374, el. paštas: giedrius.valuckas@pbs.lt).

Pagarbiai

Lietuvos laisvųjų ekonominių zonų asociacijos prezidentas
Giedrius Valuckas

¹ Primename, kad ši dalis yra galiojančioje LEZ pagrindų įstatymo redakcijoje.